

În ultimul număr al revistei „*Letres nouvelles*”, Eugen Ionescu tălmăcește în franceză câteva pagini din opera lui Urmuz (*Ismail și Turnavitu și După furtună*). Merită să ne oprim o clipă asupra faptului, fiindcă asocierea numelui lui Eugen Ionescu celui al lui Urmuz s-a făcut în critica noastră literară și, fără îndoială, există temeiuri serioase pentru a vedea în această traducere mai mult decât un simplu act de cultură. Ea constituie o altă mărturie asupra surselor literare românești care alimentează creația dramaturgului. În adevăr, spiritul operei lui Urmuz este apropiat de cel al teatrului lui Eugen Ionescu prin aceeași adversitate față de personaje definitiv certe cu logica și care trăiesc într-o lume aflată într-un concubinaj monstruos cu absurdul. Le este comună, apoi, aceeași polemică deschisă cu o inspirație artistică leneșă și mediocră, înfundată într-un arsenal de convenții și clișee verbale. Ca și Urmuz — care, în opera sa, arată că printre ruinele retoricii și ale academismului se află nonsensul și incoerența, că penița multor scriitori urmează un rețetar, iar scrisul lor se închide în cadrele asociațiilor prestabilite și ale conformismului plat —, Eugen Ionescu își exprimă frecvent aversiunea față de o artă care urmează un drum stereotip, după un cod străin de adevăr și ostil oricărei spontaneității. Cel ce citește — spre exemplu — prima versiune în românește a piesei *Cintăreața cheală* va constata îndată că elementul de absurd, menit să pună în evidență formalismul gol al dialogului, își trage

rădăcinile deopotrivă din opera lui Caragiale și din cea a lui Urmuz. Evident, Eugen Ionescu a împins pe o cale proprie această tehnică de eliberare a literaturii de propriile ei automatisme și a subsumat-o unei viziuni asupra lumii care are un alt substrat ideologic. Punctul de vedere al dramaturgului este, după cum se știe, acela că în epoca noastră gândirea și limbajul sînt supuse unui proces de dezagregare; acest punct de vedere își are izvorul într-o viziune nihilistă asupra existenței. Dar nu e mai puțin adevărat că, printre cei ce au manifestat ostilitate față de conformismul social burghez și de formule artistice uzate, Urmuz a fost un precursor al lui Eugen Ionescu. Și dramaturgul nu ezită s-o mărturisească: „Urmuz este unul din precursorii revoltei literare universale...”

Ce aspecte ale operei lui Urmuz l-au izbit, în primul rînd, pe Eugen Ionescu se poate deduce din chiar portretul pe care i-l face: „Este Urmuz un autentic supraréalist? Poate că, neabandonînd niciodată luciditatea ironică, el este numai un scriitor burlesc, frate spiritual cu Jarry?... Poate fi el considerat ca un fel de Kafka mai mecanizat și mai grotesc?”

Exegeții francezi ai operei lui Eugen Ionescu, care au luat în considerație relațiile dramaturgului cu piesele lui Caragiale, stabilind chiar paralele (vezi cartea lui Philippe Senart), vor trebui, de aici înainte, să țină seama și de Urmuz.

B. E.

NOTE • NOTE • NOTE • NOTE • NOTE • NOTE

Kenneth Tynan despre dramaturgia contemporană

Kenneth Tynan este unul dintre cei mai prestigioși tineri critici teatrali din țările anglo-saxone. Cronicile sale, apărute ani de-a rîndul în

coloanele ziarului „Observer”, au constituit un fapt cultural viu, anticonformist, lipsit de prejudecăți. Osborne, Wesker, Pinter — dramaturgi ai noului val, furioși sau nu, care s-au afirmat în Anglia, din anii '50 și pînă astăzi — îi datorează lui, mai mult decât